

Aalto-universitetet

Källhänvisning

Kandidatseminariet våren 2021

Kirsi Heino

baserat på Eva Tolonens och Henrik Walléns material

Innehåll

- **Varför, när och hur man refererar**
- **Källhänvisningar i texten**
- **Källförteckningen**
- **Referenshanteringsprogram (RefWorks)**

Varför källhänvisningar

Informationen skall vara spårbar (för kontroll & tilläggsinformation)

”If I have seen further, it is by standing on the shoulders of giants” (Newton 1675)

- Erkännande för andra forskares arbeten.
- Visar varifrån uppgifterna härstammar.
- Visar att skribenten är insatt i ämnet.

Newton, Isaac. (1675) 'Letter from Sir Isaac Newton to Robert Hooke'. *HSP Digital Library*, 9792.
<https://digitallibrary.hsp.org/index.php/Detail/objects/9792> (2.2.2018)

När skall man referera (1/2)

- Om du lånar eller använder andras material skall källan alltid anges.
plagiering = kopiering av andras idéer, resultat eller text utan att ange källan.
- Var noga med vad som är dina egna tankar och slutsatser, och vad du lånat av andra.
- Du behöver inte ange källan för sånt som anses vara allmän kunskap i branschen eller rena självklarheter.

När skall man referera (2/2)

- Enstaka figurer och tabeller får användas i kandidatarbetet utan författarens personliga tillstånd.* (Det här räknas som ett slags citat.)
- Direkta citat sätts inom citationstecken ”...”

*) Notera att det här i allmänhet inte gäller ifall du vill publicera något i en vetenskaplig tidskrift.

Hur refererar man (1/2)

- Följ i första hand institutionens eller forskningsområdets praxis och instruktioner. (Kolla huvudämnets kandidatseminarium i MyCourses och fråga din handledare.)
- Var konsekvent – välj ett system och följ det till punkt och pricka.
- Bristfälliga eller inexakta referenser duger inte.

Referensguider:

På finska enligt SFS 5989 -standarden

http://libguides.aalto.fi/tieteellinen_viittaaminen

På svenska (APA, IEEE, Vancouver)

<http://www.lib.chalmers.se/bibliotekets-undervisning/guider/>

Chalmers hade tidigare en utmärkt Harvard-guide som jag använde för detta material. Nu hänvisar de till Högskolan i Borås.

Hur refererar man (2/2)

- Publikationsinformationen skrivs i allmänhet på publikationens språk.
- Förkortningar i regel på arbetets språk.
- Låt bli att kopiera källhänvisningar direkt – det blir lätt inkonsekvent och tryckfel kan förekomma.

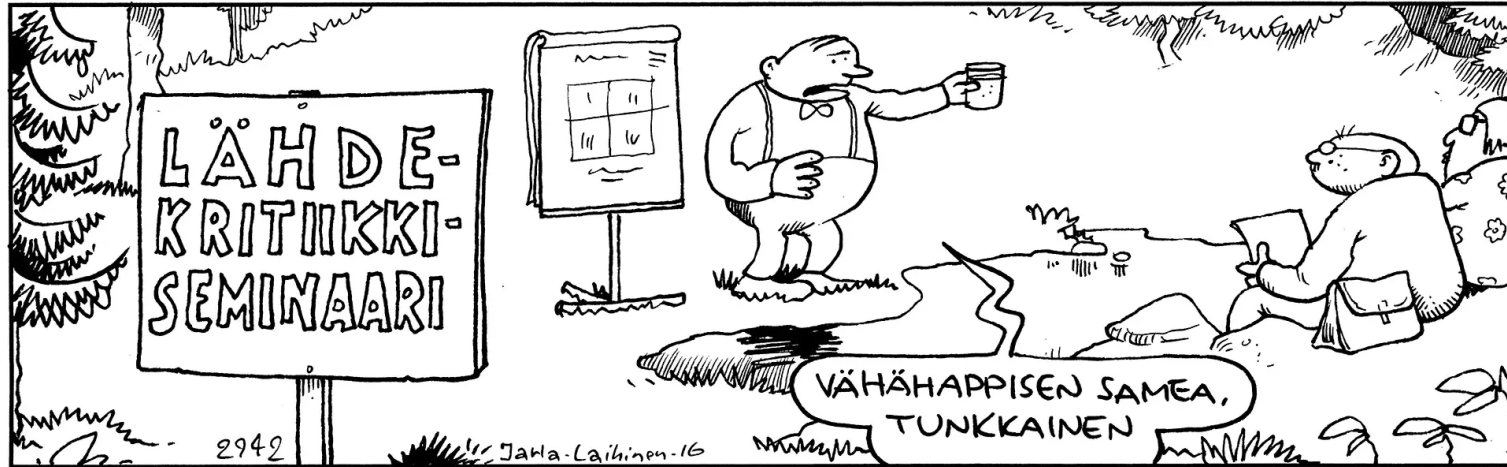
Källhänvisningen är tudelad

- Källhänvisning i den löpande texten: typiskt med nummer [1], eller namn och årtal (Virtanen 2015), men fotnotssystemet¹ förekommer också.
- Fullständiga uppgifter om källan skrivs som en post i referensförteckningen.

OBS: Referensförteckningen innehåller endast källor man har hänvisat till i texten.

Kom också ihåg källkritiken

Fingerpori, HS 13.10.2016, ©Pertti Jaarla

...och uppgiften i källhänvisning senast **17.2.2021**

**Källhänvisning i texten
= texthänvisning**

Texthänvisning med författare och årtal (Harvard, APA, ...)

Virta (2007) har påvisat att ...

Enligt en utredning (Mäki & Virtanen 2008) har ...

Detta har också bekräftats i flera andra undersökningar (Mäkinen et. al. 2009; Svensson 2010a; Andersson m.fl. 2010).

Bohren & Huffman (1983, kapitel 4) beskriver ...

Senare forskning (Johnson 2010, s. 98–102) ...

- Två författare skrivs ut, sen används m.fl. (eller et al.).
- Man kan använda &.
- Om författare och år inte är unikt lägger man till a,b,c,... i kronologisk ordning.
- Kapitel eller sidnummer anges om det är ett längre verk.

Texthänvisning med nummer (Vancouver, IEEE, ...)

Virta [1] har påvisat att ...

Enligt en utredning [2] har ...

Detta har också bekräftats i flera andra undersökningar [3–5].

Bohren & Huffman [6, kapitel 4] beskriver ...

Senare forskning [7, s. 98–102] ...

- Källorna numreras antingen i den ordning de först hänvisas till **eller** i alfabetisk ordning enligt författare.
- Kapitel eller sidnummer anges också här om det är ett längre verk.

Övriga varianter

- Såväl författare & årtal som nummer-systemet har olika varianter: (Virta 2010) eller (Virta, 2010); [3–5] , [3]–[5], eller [3,4,5].
Var konsekvent!
- Källhänvisning med fotnoter¹ rekommenderas inte.

1) Undvik också andra fotnoter.

Placering av texthänvisningar

- Oberoende av hänvisningsformat placeras texthänvisningarna i regel **inne i meningar** så att de bildar en del av texten, eller i slutet av meningar före avslutande punkt.
- Var noga med vilka uppgifter som tagits från vilken källa och vad som är dina egna slutsatser.
- I finskspråkig text förekommer texthänvisningar efter punkt så att hänvisningen gäller flera meningar. Detta torde vara helt okänt och oacceptabelt i internationella sammanhang, och jag har inte hittat belägg för att det skulle vara gångbart på svenska. **Låt alltså bli!**

Källförteckning
Referensförteckning
Referenslista

Källförteckningen – allmänt

Författare & årtal (Harvard, APA)

- referenserna i alfabetisk ordning enligt författarnamn
- årtalet direkt efter författaren/författarna
- om samma författare står bakom flera källor ordnas de kronologiskt, och om de förekommer under samma år, skiljs dessa åt med bokstäverna a, b, c, ...

Numrerade referenser (Vancouver, IEEE)

- referenserna i den ordning de första gången hänvisats till i texten (alla hänvisningar till samma källa har samma nummer)
- i vissa varianter ordnas källförteckningen alfabetiskt, men det är mindre vanligt

Informationen i källförteckningen

- Författare (skriv ut alla namn, i fall de inte är orimligt många)
- Titel
- Årtal
- Tillräckligt noggranna publiceringsuppgifter för att **entydigt identifiera** källan och också visa vilken **typ av publikation** det är frågan om.

För olika typer av källor finns lite olika riktlinjer, som dessutom beror på vilket system som används. Ett antal exempel följer...

Ex: Artikel i vetenskaplig tidskrift

Harvard

Pendry, J.B. (2000) 'Negative refraction makes a perfect lens', *Physical Review Letters*, 85(18), s. 3966–3969.

APA 6th

Pendry, J. B. (2000). Negative refraction makes a perfect lens. *Physical Review Letters*, 85(18), 3966–3969.

IEEE

[1] J. B. Pendry, "Negative refraction makes a perfect lens," *Phys. Rev. Lett.*, vol. 85, nr. 18, ss. 3966–3969, okt. 2000.

Är det här en elektronisk eller tryckt tidskriftsartikel?

Elektronisk eller tryckt?

Gällande **vetenskapliga tidskrifter** är det i allmänhet ingen större skillnad om man använder den tryckta tidskriften eller en elektronisk kopia.

- Tidskiftens namn, volym, nummer, sidor och år är i vardera fallet entydigt.
- Ifall artikeln innehåller fel, publicerar man ett skild korrigerings (*Erratum*). Innehållet i en publicerad artikel får inte ändras.

[Hämtad xx.xx.2019] är alltså irrelevant och lämnas bort.

Digital Object Identifier (DOI)

Alla vetenskapliga artiklar torde i dag ha en DOI som entydigt identifierar artikeln. I källförteckningen kan man uppge den som

<https://doi.org/10.1103/PhysRevLett.85.3966>

doi:10.1103/PhysRevLett.85.3966

Speciellt den första versionen är behändig och rekommenderas, ifall inte ditt huvudämne eller din handledare gett andra instruktioner.

Ex: Artikel i vetenskaplig tidskrift (med DOI)

Harvard

Chen, J., Cheng, S., Xie, H., Wang, L. & Xiang, T. (2018) 'Equivalence of restricted Boltzmann machines and tensor network states', *Physical Review B*, 97(8), 085104.
<https://doi.org/10.1103/PhysRevB.97.085104>.

IEEE

[2] J. Chen, S. Cheng, H. Xie, L. Wang & T. Xiang, "Equivalence of restricted Boltzmann machines and tensor network states," *Phys. Rev. B*, vol. 97, nr. 8, artikel 085104, 2018.
<https://doi.org/10.1103/PhysRevB.97.085104>

En del tidskrifter har övergått till artikelnummer (085104) istället för traditionella sidnummer.

Ex: Bok (med ISBN)

Harvard

Bohren, C.F. & Huffman, D.R. (2004) *Absorption and Scattering of Light by Small Particles*. Weinheim: Wiley-VCH. ISBN 978-0-471-29340-8.

IEEE

[3] C. F. Bohren & D. R. Huffman, *Absorption and Scattering of Light by Small Particles*. Weinheim: Wiley-VCH, 2004. ISBN 978-0-471-29340-8.

Var konsekvent med ISBN och DOI

Ex: Fristående kapitel i en bok

Harvard

Yannopapas, V., Vanakaras, A.G. & Photinos, D.J. (2013) 'Electrodynamic Theory of Three-Dimensional Metamaterials of Hierarchically Organized Nanoparticles', i Rockstuhl, C. & Scharf, T. (Red.) *Amorphous Nanophotonics*, Berlin, Heidelberg: Springer, s. 119–141. ISBN 978-3-642-32474-1.

IEEE

[4] V. Yannopapas, A. G. Vanakaras och D. J. Photinos, "Electrodynamic theory of three-dimensional metamaterials of hierarchically organized nanoparticles," i *Amorphous Nanophotonics*, C. Rockstuhl and T. Scharf, Red. Berlin, Heidelberg: Springer, 2013, ss. 119–141. ISBN 978-3-642-32474-1.

Ex: Konferenspublikation

Harvard

Joachims, T. (2002) Optimizing search engines using clickthrough data. I *Proceedings of the eighth ACM SIGKDD international conference on Knowledge discovery and data mining*; 23–26 juli 2002, Edmonton, Canada. s. 133–142.

IEEE

[5] T. Joachims, “Optimizing search engines using clickthrough data,” i *Proceedings of the eighth ACM SIGKDD international conference on Knowledge discovery and data mining*, Edmonton, Canada, 23–26 juli 2002, ss. 133–142.

Ex: Diplomarbeta

Harvard

Andersson, A. (2015) *Fiskvägar vid småskaliga vattenkraftverk – lösningar för fiskars uppvandring och nedvandring vid kraftverk i Saarijärvileden*. Esbo: Aalto-universitetet. (Diplomarbeta inom vatten- och miljöteknik). <http://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-201506303551>.
(5.2.2018)

IEEE

[6] A. Andersson, "Fiskvägar vid småskaliga vattenkraftverk – lösningar för fiskars uppvandring och nedvandring vid kraftverk i Saarijärvileden," diplomarbete, vatten- och miljöteknik, Aalto-universitetet, Esbo, Finland, 2015. [Online] Tillgänglig: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-201506303551>, hämtad 5.2.2018.

Ex: Doktorsavhandling

Harvard

Garbacz, R.J. (1968) *A generalized expansion for radiated and scattered fields*. Ohio, USA: The Ohio State University. (Doktorsavhandling, ElectroScience Laboratory), http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=osu1302723653 (5.2.2018)

IEEE

[7] R.J. Garbacz, “A generalized expansion for radiated and scattered fields,” doktorsavhandling, ElectroScience Laboratory, The Ohio State University, USA., 1968. [Online] Tillgänglig: http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=osu1302723653, hämtad 5.2.2018.

Ex: Standard

Harvard

Enligt standarden för källhänvisningar (SFS 5989:2012)...

Enligt SFS 5989 (2012)...

...

SFS 5989 (2012) *Lähde- ja tekstiviitteitä koskevat ohjeet.*

Helsingfors: Suomen standardisoimisliitto SFS ry. Hämtad från
<https://online.sfs.fi>

IEEE

[8] *Lähde- ja tekstiviitteitä koskevat ohjeet*, SFS 5989, 2012.

Ex: Webbdokument

Harvard

Casselman, B. (2018) Jacob Bernoulli's zoo. *AMS feature column*.
<http://www.ams.org/publicoutreach/feature-column/fc-2018-02>.
(6.2.2018)

IEEE

[9] B. Casselman, "AMS feature column: Jacob Bernoulli's zoo," 2018. [Online]. Tillgänglig: <http://www.ams.org/publicoutreach/feature-column/fc-2018-02>, hämtad 6.2.2018.

Webbdokument – allmänt

- Organisation/myndighet/företag kan ibland ses som författare.
- Viktigt med både utgivningsår och **åtkomstdatum**, för att man också senare entydigt skall kunna få fram källan.
- Såväl webbplatsens titel som dokumentets titel ska gärna vara med.

Mera exempel

Se referensguiderna:

På finska enligt SFS 5989 -standarden

http://libguides.aalto.fi/tieteellinen_viittaaminen

På svenska (APA, IEEE, Vancouver)

<http://www.lib.chalmers.se/bibliotekets-undervisning/guider/>

Chalmers Libguides rekommenderas. Välj ett system och var konsekvent.

Referenshanteringsprogram

RefWorks <https://refworks.proquest.com>

- Möjlighet att spara relevanta resultat från informationssökningar på en och samma plats.
- Använd din Aalto-epost för att skapa ett nytt konto.
- Många databaser har en ikon för RefWorks och man kan lägga till en ganska behändig "Save to RefWorks"-knapp i sin webbläsare.
- I Scopus väljer man att exportera (all information!) till RefWorks
- RefWorks kan skapa källförteckningar i många format, men notera att allt kanske inte går rätt med standardinställningarna.
- Referenserna kan också exporteras i bl.a. BibTeX-format.
- Refworks Citation Manager och Write-N-Cite lär fungera smidigt med Microsoft Word.

Källförteckning med RefWorks

Kontrollera att källorna har tillräcklig och korrekt information i RefWorks. Annars kan det inte bli bra.

Det finns många versioner av bl.a. "Harvard" och "IEEE". Följande kommer ganska ganska nära exemplen ovan:

- Cite Them Right – Harvard
- IEEE – Institute of Electrical and Electronics Engineers
- APA 6th – American Psychological Association, 6th Edition

Andra referenshanteringsprogram

- Mendeley är mångsidigt, populärt och gratis. Där kan man också spara och publicera material, men var noggrann så att du inte bryter mot upphovsrätten (copyright).
- Andra gratisalternativ är CiteULike och Zotero (samt JabRef för BibTeX).
- Lärcentret stöder RefWorks (och betalar för att programmet är tillgängligt för såväl studerande som personal)

OBS!

- Var **noggrann** med källhänvisningarna. Inklusive små detaljer som punkter, streck och kommatecken.
- Det finns olika varianter på de olika källhänvisningssystemen, speciellt vad gäller källförteckningens detaljer och utseende. **Var konsekvent**.
- Korrekta källhänvisningar ger ett allmänt kvalitativt och pålitligt intryck och är en central del av kandidatarbetet.